

Rauman kaupunki
Kaavoitus
kaavoitus@rauma.fi

Viite Lausuntopyyntöne 17.3.2022

Aihe Anderssonintie AK muutos luonnos, päivätty 10.3.2022

Anderssonintien asemakaavan muutos laitettiin vireille 23.1.2018 ja kaavamuutosta koskeva osallistumis- ja arviointisuunnitelma hyväksyttiin 4.11.2021. Suunnittelualue sijaitsee Varvinmäki-nimisellä kallioisella alueella, joka sijoittuu keskustan ja sataman väliselle alueelle noin 2 km:n etäisyydelle ydinkeskustasta. Pohjoisessa alue rajautuu Rauman ratapihaan ja muissa ilmansuunnissa Karjalankatuun ja Anderssonintiehen. Varvinmäen muuta ympäristöä korkeammalle kohoava keskiosa on rakentamaton ja lähes luonnontilainen.

Suunnittelualue käsittää kolme korttelia. Alueen länsiosassa korttelissa 253 sijaitsee arkkitehtonisesti vaatimaton moderni teollisuushalli. Korttelissa 251 sijaitsee päihdekuntoutujille tarkoitettu Sillanpielen toimintakeskus, jossa on alun perin vuonna 1900 valmistunut ja paikalle 1930-luvulla siirretty rakennushistoriallisesti ja maisemallisesti merkittävä hirsirunkoinen päärakennus sekä 1980- ja 1990-luvuilla valmistuneet tukiasuntorivitalot. Näiden itäpuolella sijaitsee 1900-luvun alkupuolelle ajoittuva Pihlmanin talona tunnettu entinen asuintontti, joka on Sillanpielen toimintakeskuksen käytössä. Tontilla on myös 1920–1930-luvulle ajoittuva pajarakennus. Korttelin 251 itäosassa sijaitsee kookas, mahdollisesti 1990-luvulla valmistunut hotelli ja liikuntakeskus Kuntosumppu. Kortteli 252 sijoittuu inventointialueen pohjoislaidalle ja käsittää Varvinmäkenä tunnetun, 1900-luvun alkupuolelle ajoittuvan asuintontin. Tontin historia liittyy todennäköisesti viereiseen rautatiehen. Nykyisin Sillanpielen toimintakeskuksen käytössä olevalla tontilla on asuinrakennuksen lisäksi saman ikäinen tiilirunkoinen makasiini sekä vaatimattomampia rakennuksia.

Kaavaselostuksen mukaan asemakaavamuutoksen tavoitteena on parantaa liikenteellisesti vaativan paikan liikenneturvallisuutta osoittamalla alueelle uusi katuysteys Anderssonintien kautta, jolloin rautatien vartioimaton tasoristeys ja liittymä Karjalankadulta poistuu. Kaavaselostuksen mukaan tarkoituksena on osoittaa myös yleiskaavan mukainen raideysteys sekä arvioida alueen kulttuurihistorialliset arvot. Kaavaselostuksessa on esitetty neljä eri liikennejärjestelyvaihtoehtoa, ja niistä on esitetty havainnollistavat karttapiirroset.

Suunnittelualue sijoittuu Satakunnan maakuntakaavassa (lainvoimainen 13.3.2013) kaupunkikehittämisen (kk) ja matkailun kehittämisvyöhykkeille (mv2) sekä suojavyöhykkeelle (sv1). 17.5.2019 hyväksytyssä ja 20.9.2019 voimaan tulleessa vaihemaakuntakaavassa 2 suunnittelualue on osoitettu palvelujen alueeksi (P).

25.3.2019 hyväksyttiin Rauman yleiskaava 2030. Suunnittelualue on varattu yleiskaavassa osin palvelujen ja hallinnon alueeksi (P), osin teollisuus- ja varastoalueeksi (T) sekä osin virkistysalueeksi (V). Suunnittelualue on osoitettu myös selvitysalueeksi (SEL), sillä satamalaajennukseen liittyvät raideliikenteen ratkaisut vaikuttavat alueen käyttöön. Suunnittelualueen poikki pohjois-eteläsuuntaisesti on osoitettu uusi ratalinjaus, joka on toinen satamalaajennusalueelle Järviuotoon johtavista vaihtoehtoisista ratalinjauksista.

Rauman keskustan oikeusvaikutteinen osayleiskaava on hyväksytty 25.8.2003. Osayleiskaavassa suunnittelualue on osoitettu julkisten palvelujen ja hallinnon alueeksi (PY) ja teollisuus- ja varastoalueeksi (T), joiden välissä on suojaviheraluetta (EV). Rata-alue on osoitettu rautatieliikenteen alueeksi (LR).

Aluetta koskee 25.8.2003 hyväksytty Rauman keskustan osayleiskaava. Osayleiskaavassa suunnittelualue on osoitettu osittain Julkisten palvelujen ja hallinnon alueeksi (PY), osittain Teollisuus- ja varastoalueeksi (T) sekä näiden väliin sijoittuvaksi suojaviheralueeksi (EV). Rata-alue on osoitettu Rautatieliikenteen alueeksi (LR).

Alueella on voimassa viisi eri-ikäistä asemakaavaa.

Suunnittelualue ei sijoitu mihinkään arvokkaaksi luokiteltuun kulttuuriympäristöön. Alueella toteutettiin vuonna 2018 Satakunnan Museon toimesta rakennusinventointi, jonka yhteydessä inventoitiin ja arvotettiin kortteleiden 251 ja 252 pääosin 1930-luvulle ajoittuva rakennuskanta. Suunnittelualueen länsiosassa korttelissa 253 sijaitseva arkkitehtonisesti vaatimaton teollisuushalli sekä Karjalankadun varrella sijaitsevaa hotelli Kuntosumppu jäivät inventoinnin ulkopuolelle. Inventoinnin yhteydessä kortteleissa olevista rakennuksista esitettiin suojeltavaksi tulevassa kaavatyössä viisi rakennusta (Sillanpielen toimintakeskuksen päärakennus, nk. Pihlmanin talo ja pajarakennus, Varvinmäen asuinrakennus sekä makasiini.) Inventoinnin yhteydessä kiinnitettiin huomiota myös Varvinmäen pohjoisreunalla sijaitseviin kallioon valettuihin portaisiin ja pohjamalliltaan pyöreisiin alustoihin, joiden tarkastelu jäi kuitenkin pintapuoliseksi ja käyttötarkoitus epäselväksi.

Rakennelmien ja niiden sijainnin perusteella tehtiin tulkinta, että ne liittyvät mahdollisesti sodan aikaiseen ilmapuolustukseen.

Satakunnan Museon kannanotto

Satakunnan Museo pitää erittäin hyvänä, että aluetta koskevassa rakennusinventoinnissa suojeltaviksi esitettävät rakennukset on merkitty suojeltaviksi myös asemakaavamuutoksen luonnosvaiheen kaavakartassa. Rakennusten ulkoasussa saattaa olla nähtävillä myös hyvin säilyneitä iäkkäitä ajallisia kerrostumia. Museo esittää, että kaavaluonnoksessa esitettyyn merkintään sr12 koskevaan määräykseen tulisi tehdä pieni lisäys: [...] *Rakennusta on hoidettava ja korjattava siten, että sen alkuperäiset tai iäkästä muutosajankohtaa edustavat rakenteet, rakennusosat, yksityiskohdat, materiaalit ja väriyty säilytetään.*

Suunnittelualue on suurelta osin kallioista rinnettä, minkä vuoksi esimerkiksi Sillanpielen toimintakeskuksen päärakennus sekä Pihlmanin talon pihapiiri erottuvat kauas ja ne ovat kaupunkikuvan kannalta erittäin merkittäviä. Myös suojeltaviksi merkittyjen rakennusten pihapiirien ja kasvillisuuden säilymiseen tulisi kiinnittää huomiota. Kaavaluonnoksessa esitetyistä liikennejärjestelyvaihtoehdoista vaihtoehto 4 turvaisi parhaiten suunnittelualueen rakennetun ympäristön sekä pihapiirin säilymistä, mutta kaavaselostuksen mukaan ratkaisu olisi edelleen liikenneturvallisuuden kannalta ongelmallinen. Vaihtoehto 3 uhkasi alueen kulttuuriympäristön arvojen säilymistä merkittävästi halkaisemalla Sillanpielen toimintakeskuksen alueen sekä Pihlmanin talon pihapiiriin. Vaihtoehto 1 sekä kaavaluonnokseen valittu vaihtoehto 2 rajautuvat hyvin lähelle Pihlmanin talon pihapiiriä ja sen asuinrakennusta. Nämä vaihtoehdot vaativat kaavaselostuksen mukaan laajemman tilavarauksen, tukimuurin rakentamisen sekä vaihtoehto 2:n tapauksessa myös louhintaa. Museo katsoo, että kaavan vaikutuksia kulttuuriympäristöön ja maisemaan tulisi täydentää ja havainnollistaa lisää kaavan ehdotusvaiheessa.

Suunnittelualueella ei ole tiedossa olevia muinaisjäännöksiä. Satakunnan Museo tekee alueella tarkastuksen liittyen Varvinmäen pohjoisreunalla kallioon valettuihin rakennelmiin.

Satakunnan Museolla ei ole muuta huomautettavaa kaavaluonnoksesta.

Satakunnan Museo

Museonjohtaja Johanna Jakomaa

Tutkija Olli Joukio

Tiedoksi

Varsinais-Suomen ELY-keskus/kirjaamo, Päivi Valkama
Satakuntaliitto/kirjaamo, Susanna Roslöf, Daniel Nagy
Museovirasto/kirjaamo

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti Porin kaupungin asianhallintajärjestelmässä